

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä siten, että siinä otetaan huomioon lain

perustana olevaan neuvoston direktiiviin 76/308/ETY neuvoston direktiivillä 2001/44/EY tehdyt muutokset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettävänä ajankohtana.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi 76/308/ETY eli *perintädirektiivi* siihen neuvoston direktiiveillä 79/1071/ETY ja 92/108/ETY tehtyine muutoksineen on Suomessa saatettu voimaan lailla keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä (1221/1994) ja asetuksella eräiden Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehtyyn sopimukseen liittyvien verotusta, tulleja ja ulkomaankauppaa sekä tullilaitosta koskevien lakien voimaantulosta (1542/1994).

Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä saatavien perinnässä annettavassa virka-avussa perittäviä saatavia ovat palautukset, tuet tai muut toimenpiteet, jotka kuuluvat kokonaan tai osittain Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään. Tällaisia saatavia ovat myös arvonlisävero, maatalousmaksut, tullit, tuontimaksut, yhdenmukaistetut alkoholi- ja tupakasta valmisteverot sekä korot ja näiden saatavien perinnästä aiheutuneet kulut.

Perinnän virka-avun myöntämisen edellytyksenä on, että hakijavaltion viranomainen on käyttänyt sen kotipaikkajäsenvaltiossa

käytettävissä olevat perimiskeinot eikä perintä ole johtanut saatavan täyteen kertymiseen.

Perintäpyyntö voidaan laatia vain, jos saatavaa tai sen perinnän mahdollistavaa asiakirjaa ei ole kiistetty virka-apua pyytävän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa. Jos saatava kiistetään perimismenettelyn kuluessa virka-apua pyytävän valtion kotipaikkajäsenvaltiossa, perimistoimenpiteet on keskeytettävä. Perimistä voidaan jatkaa vasta sen jälkeen, kun saatavaa koskeva valitus on lopullisesti ratkaistu virka-apua pyytävän viranomaisen eduksi siinä valtiossa vireillä olleessa hallinnollisessa tai oikeudellisessa menettelyssä. Virka-apua antava viranomainen voi kuitenkin tarvittaessa ryhtyä perinnän turvaamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin siinä valtiossa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Saatavan perinnän mahdollistavan asian on oltava tarvittaessa sen viranomaisen, jolle pyyntö osoitetaan, kotipaikkajäsenvaltiossa voimassa olevien säännösten mukaisesti vahvistettu, hyväksytty, täydennetty tai korvattu asiakirjalla, joka mahdollistaa saatavan täytäntöönpanon kyseisen jäsenvaltion alueella. Tällaisen toimenpiteen on tapahduttava mahdollisimman pian perintäpyynnön saapumisen jälkeen.

Saatavan vanhentumiseen sovelletaan hakijavaltion lainsäädäntöä. Virka-apua antavassa valtiossa suoritetuilla perimistointoimen-

piteillä katsotaan olevan sama saatavan vanhentumisen keskeytymisen tai lykkäytymisen vaikutus kuin niillä olisi ollut suoritettuna virka-apua pyytävän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa.

Perittävillä saatavilla ei ole etuoikeutta virka-apua antavan viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa.

Perintä on suoritettava virka-apua antavan viranomaisen jäsenvaltion valuutassa. Tämä viranomaisen voi myöntää velalliselle maksuaikaa. Perinnässä noudatetaan pääasiassa niitä säädöksiä ja hallinnollisia määräyksiä, joita sovelletaan virka-apua antavan viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa syntyneen vastaavan saatavan perinnässä. Saatavien perinnästä on lisäksi soveltuvien osin voimassa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/1961) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään.

Kukin jäsenvaltio vastaa toisen valtion saatavan perinnän virka-avun antamisesta sille aiheutuneista kustannuksista.

Suomella on nykyisin oikeus pyytää perittäväksi kaikkia verojaan Ruotsista ja Tanskasta Pohjoismaiden välillä virka-avusta veroasioissa tehdyn sopimuksen (SopS 37/1991) perusteella, tuloveroa ja varallisuusveroa Alankomaista Suomen tasavallan ja Alankomaiden kuningaskunnan välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 84/1997) perusteella, tuloveroa ja varallisuusveroa Belgiasta Suomen Tasavallan ja Belgian Kuningaskunnan välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 66/1978) perusteella, tuloveroa ja varallisuusveroa Luxemburgista Suomen ja Luxemburgin välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 18/1983) perusteella, tuloveroa ja varallisuusveroa Ranskasta Suomen Tasavallan Hallituksen ja Ranskan Tasavallan Hallituksen välillä tulo- ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen (SopS 8/1972) perusteella sekä tuloveroa, varallisuusveroa ja eräitä muita veroja Saksasta Suomen Tasavallan ja Saksan Val-

takunnan välillä veroasioissa annettavasta oikeussuojasta ja oikeusavusta tehdyn sopimuksen (SopS 4/1936) perusteella. Euroopan neuvoston ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) aloitteesta tehdyn veroasioissa annettavaa keskinäistä virka-apua koskevan yleissopimuksen (SopS 21/1995) perusteella Suomi voi pyytää useimpien verojensa osalta perintävirka-apua Alankomaista, Belgiasta, Tanskasta ja Ruotsista. Mainituilla mailla on luonnollisestikin kaikissa näissä tapauksissa vastaava oikeus saada perintävirka-apua Suomelta.

Euroopan unionin neuvosto on 15 päivänä kesäkuuta 2001 antanut direktiivin 2001/44/EY keskinäisestä avunannosta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluvista toimista johtuvien saatavien sekä maatalousmaksujen ja tullien perinnässä sekä arvonnäisäverosta ja tietyistä valmisteveroista annetun direktiivin 76/308/ETY eli perintädirektiivin muuttamisesta. Tällä muutoksella perintädirektiivin soveltamisalaan on sisällytetty myös tuloveroon tai varallisuusveroon liittyvät saatavat. Tulo- ja varallisuusveroilla tarkoitetaan niitä veroja, jotka kuuluvat neuvoston direktiivin 77/799/ETY jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien ja välillisten verojen alalla, jäljempänä *virka-apudirektiivi*, soveltamisalaan ja jotka on lueteltu tässä direktiivissä. Virka-apudirektiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaan tulo- ja varallisuusveroina on pidettävä näiden kantamisjärjestelmästä riippumatta veroja, jotka kannetaan kokonaistulosta, kokonaisvarallisuudesta taikka tulojen tai varallisuuden osista, mukaan lukien irtaimen tai kiinteän omaisuuden luovutusvoitoista, yritysten maksamien palkkojen kokonaismääristä sekä arvonnäisästä kannettavat verot. Suomessa tuloveroja ja varallisuusveroja ovat 1 artiklan 3 kohdassa olevan erillisen luettelon mukaan valtion tuloverot, yhteisöjen tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero, kansaneläkevakuutusmaksu, sairausvakuutusmaksu, korkotulon lähdevero, rajoitetusti verovelvollisen lähdevero, valtion varallisuusvero ja kiinteistövero.

Perintädirektiiviä sovelletaan myös vakuutusmaksuveroihin, jotka Suomen osalta luetellaan neuvoston direktiivin 2001/44/EY 2

artiklan 3) kohdan h) alakohdassa ja jotka ovat eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero ja palosuojelumaksu.

Perintää koskevan virka-avun piiriin on sisällytetty siihen jo aikaisemmin kuuluneiden viivästyskorkojen ja kulujen lisäksi myös virka-avun piiriin kuuluviin saataviin liittyvät hallinnolliset rangaistusmaksut ja sakot. Sen sijaan luonteeltaan rikosoikeudelliset seuraamukset, sellaisina kuin ne on määritelty virka-apua pyytävän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltion voimassa olevassa lainsäädännössä, eivät kuulu perinnän virka-avun piiriin.

Verojen luettelon sanamuotoa on tarkistettu siihen jo aikaisemmin sisältyvien verojen ja maksujen osalta.

Direktiivin mukaan virka-apua pyytävä viranomainen voi tehdä pyynnön saatavan perimiseksi toisessa valtiossa sen jälkeen, kun se on käynnistänyt kotipaikkajäsenvaltiossaan asianmukaisen perintämenettelyn eikä se johda koko saatavan täyteen kertymään. Virka-apua voidaan näin ollen pyytää nykyistä aikaisemmassa vaiheessa.

Perintää koskeva virka-apupyynnöksi voidaan tehdä myös silloin, kun saatava on riitautettu. Perintää pyytävä viranomainen voi pyytää riitautetun saatavan perimistä, jos riitautetun saamisen periminen on sallittua tämän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltion lakien, asetusten tai hallinnollisten käytäntöjen mukaan. Jos kyseinen riita sitten ratkaistaan velallisen eduksi, perintää pyytävän viranomaisen on palautettava kaikki perityt määrät sekä maksettava korvausta virka-apua antaneen viranomaisen kotipaikkajäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

Hakijavaltiossa annettu saatavan perinnän täytäntöönpanon mahdollistava asiakirja on tunnustettava sellaisenaan virka-apua antavassa valtiossa täytäntöönpanokelpoiseksi asiakirjaksi. Tarvittaessa se voidaan kuitenkin edelleen virka-apua antavan viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa voimassa olevien säännösten mukaisesti hyväksyä tai tunnustaa asiakirjaksi taikka täydentää tai korvata sellaisella asiakirjalla, joka mahdollistaa täytäntöönpanon kyseisen jäsenvaltion alueella. Toimenpide on yleensä suoritettava kolmen kuukauden kuluessa perintäpyynnön saapumisesta.

Perittävälle saatavalle ei välttämättä ole annettava sellaista etuoikeutta, joka perintäpyynnön vastaanottaneen viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa syntyneellä saatavalla on. Etuoikeuden myöntäminen on jätetty kunkin jäsenvaltion harkintaan virka-apua antavan viranomaisen kotipaikkajäsenvaltion lainsäädännöstä sekä vastavuoroisuusperiaatteesta riippuvaksi. Suomessa kansallisilla verosaatavilla ei ole etuoikeuksia, joten niitä ei ole ulkomaisillakaan verosaatavilla.

Viranomainen, jolle perimistä koskeva pyyntö osoitetaan, ei ole velvollinen antamaan virka-apua silloin, jos alkuperäinen perintäpyyntö koskee yli viisi vuotta vanhoja saatavia. Määräaika lasketaan perinnän mahdollistavan täytäntöönpanoasiakirjan laadinnasta pyynnön esittämisajankohtaan. Jos saatava tai perinnän mahdollistava asiakirja kuitenkin riitautetaan, määräaika alkaa kulua siitä ajankohdasta, jolloin perintää pyytänyt valtio ilmoittaa, että saatavaa tai perinnän mahdollistavaa asiakirjaa ei enää voida riitauttaa.

Erityisiä vaikeuksia tai suuria kuluja aiheuttavissa tapauksissa sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan liittyvissä tapauksissa perintää pyytävä viranomainen ja perintäpyynnön vastaanottanut viranomainen voivat, poiketen kulujen korvaamatta jättämistä koskevasta pääsäännöstä, sopia asianomaiseen tapaukseen liittyvistä erityisistä korvausjärjestelyistä.

Direktiivin aikaisempi nimi "Keskinäisestä avunannosta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluvista toimista johtuvien saatavien sekä maatalousmaksujen ja tullien perinnässä sekä arvonlisäverosta ja tietyistä valmisteveroista annettu direktiivi 76/308/ETY" on muutettu kuulumaan "Neuvoston direktiivi 76/308/ETY, annettu 15 päivänä maaliskuuta 1976, keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä".

Direktiiviin on tehty myös eräitä teknisiä tarkistuksia ja täsmennyksiä, jotka koskevat muun muassa velallisten ja saatavan tunnistamista sekä viivästyskoron määräytymistä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Laki mahdollistaa direktiivin soveltamisalaan kuuluvien Suomen verojen ja muiden sen tarkoittamien maksujen tehokkaamman perimisen jäsenvaltiosta toiseen muuttavilta henkilöiltä. Tämänhetkisen tilanteen mukaan maksamattomia Suomen veroja, joista huomattava osa on tuloveroa, on muissa Euroopan unionin jäsenmaissa kuin Suomessa asuvilla henkilöillä noin 92 miljoonaa euroa. Lailla saavutettava todellinen hyöty riippuu muun muassa siitä, kuinka tehokasta perintädirektiiviin perustuva ulkomaisten saatavien perintä asianomaisessa jäsenvaltiossa on. Lisäksi perintätulos riippuu velallisten taloudellisesta asemasta. Koska tällaisten seikkojen ennakointi luotettavasti ei ole mahdollista, taloudellisten vaikutusten tarkkaa määrää ei voida arvioida. Taloudelliset vaikutukset eivät kuitenkaan liene kovin merkittävät.

Lailla ei ole organisaatioon tai henkilöstöön liittyviä vaikutuksia, koska laista seuraavat tehtävät on tarkoitus hoitaa nykyisen organisaation puitteissa ja nykyisellä henkilöstöllä.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettävänä ajankohtana. Syynä tähän on, että Euroopan unionin komissio on nostanut Euroopan unionin neuvostoa vastaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa kanteen, jossa komissio katsoo, että direktiivi olisi tullut antaa määränemmistömenettelyn mahdollistavan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella eikä yksimielisyyttä edellyttävien 93 ja 94 artiklan perusteella. On mahdollista, että tässä oikeusperustaa koskevassa asiassa direktiivi kumotaan kokonaan. Jos tämä tapahtuu riittävän aikaisin, tilanne on arvioitava tältä osin uudelleen. Direktiivissä on asetettu viimeiseksi päiväksi direktiivin noudattamisen edellyttämien säännösten voimaansaattamiselle 30 päivä kesäkuuta 2002.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotukset

Laki**keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1221/1994) 1 §:n 2 momentin 1 kohta seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa viranomaisten välisellä virka-avulla tarkoitetaan sitä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä apua, josta säädetään:

1) Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivissä keskinäisestä avusta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluvasta toiminnasta sekä maatalousmaksuista ja tulleista aiheutuvien saatavien perinnässä 76/308/ETY (*perintädirektiivi*), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 79/1071/ETY, jolla soveltamisala on laajennettu koskemaan myös arvonlisäveroa, ja neuvoston direktiivillä 92/108/ETY, jolla soveltamisala on laajennettu koskemaan myös valmistetun tupakan, alkoholin ja alkoholijuomien sekä mineraaliöljyjen valmisteveroja, sekä neuvoston direktiivillä 2001/44/EY, jolla direktiivin soveltamisalaa on edelleen laajennettu tuloveroihin, varallisuusveroihin ja vakuutusmaksuveroihin, ja

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 28 päivänä maaliskuuta 2002

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

Laki**keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1221/1994) 1 §:n 2 momentin 1 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa viranomaisten välisellä virka-avulla tarkoitetaan sitä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä apua, josta säädetään:

1) Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivissä keskinäisestä avusta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluvasta toiminnasta sekä maatalousmaksuista ja tulleista aiheutuvien saatavien perinnässä 76/308/ETY (*perintädirektiivi*), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 79/1071/ETY, jolla soveltamisala on laajennettu koskemaan myös arvonlisäveroa, ja neuvoston direktiivillä 92/108/ETY, jolla soveltamisala on laajennettu koskemaan myös valmistetun tupakan, alkoholin ja alkoholijuomien sekä mineraaliöljyjen valmisteveroja, ja

Tässä laissa viranomaisten välisellä virka-avulla tarkoitetaan sitä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä apua, josta säädetään:

1) Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivissä keskinäisestä avusta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluvasta toiminnasta sekä maatalousmaksuista ja tulleista aiheutuvien saatavien perinnässä 76/308/ETY (*perintädirektiivi*), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 79/1071/ETY, jolla soveltamisala on laajennettu koskemaan myös arvonlisäveroa, ja neuvoston direktiivillä 92/108/ETY, jolla soveltamisala on laajennettu koskemaan myös valmistetun tupakan, alkoholin ja alkoholijuomien sekä mineraaliöljyjen valmisteveroja, sekä neuvoston direktiivillä 2001/44/EY, jolla direktiivin soveltamisalaa on edelleen laajennettu tuloveroihin, varallisuusveroihin ja vakuutusmaksuveroihin, ja

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.